

Гетьман Всієї України Павло Скоропадський

Слово Ясновельможного Пана Гетьмана до членів МО СГД — Берлін у День св. Петра й Павла

ВИСОКОПОВАЖАНІ ПАНІ Й ПАНОВЕ!

Сьогодні, в день мого Янгола, МО СГД — Берлін, зробила мені велику приємність, запросивши мене до себе, де я в колі моєї родини й друзів проводжу цей вечір.

Щира Вам, дорогі членкині й члени Місцевої Організації, від мене за це подяка.

Зі свого боку я сердечно бажаю Вашій Організації повного щастя й успіху в усіх Ваших справах.

Нераз я вже казав Вам, що в нашій Гетьманській Русі найважливіше — це створити з Союзу Гетьманців Державників справді непохитну організацію. І сила її не в числі членів, а в тому, щоб усі її члени жили однією Великою Ідеєю, однаково думали й одноставно чинили. Треба, щоб, ці Ви були щільно споєні поміж собою, а ціла організація була б духом, серцем і всім своїм єством зо мною. Важливо, щоб організація, витворивши в собі суворий, високо-моральний кодекс, точно й невідхильно додержувалась його в усіх своїх постановах і чинах.

Важливо, щоб серед Вас панував дух активності та щоб ніколи — які б сумні не були умови нашого життя — не покинула б Вас віра в Правду нашого Діла.

Бо ми свого досягнемо!

Я так вірю, і вірте мені, що так буде!

Я бачу в Вас, мої панове, людей, що з ними я зв'язаний аж до загибелі а тому я радий, що можу провести кілька приємних годин з Вами, тому я сьогодні щасливий і тому ще раз Вам за це щиро дякую.

Підношу чару за розквіт берлінської Місцевої Організації, за те, щоб увесь Союз Гетьманців Державників перетворився в могутню організацію, яка в відповідний час, коли ми зможемо від слів перейти до діла, допоможе нам здійснити нашу Святу Ідею!

Слава Україні!

Р. Б. 1940.

Два переломові акти в історії Гетьманства

(Квітень, 1657 — Травень, 1933)

Втілення Ідейного Маєстату Нації в реальну, пануючу в Україні Гетьманську династію — доконали дві найвизначніші індивідуальності старого й відновленого в 1918 році Гетьманства, Богдан Хмельницький і Павло Скоропадський.

Одначе саме розуміння ваги діничного Гетьманства, його Сили й Авторитету, значіння переходу Булави-влади з батька на сина й його нащадків, позначилося в боротьбі Української Нації не тільки двома державницькими актами Творців Української Держави — Гетьмана Богдана, Двигуна Великої Української Революції 1648 року, та Гетьмана Павла, Творця Квітневого Міту 1918 року, що воскресив і викресав «вогонь святий» призабутої Гетьманської Традиції.

Ідея Української Монархії в формі діничного Гетьманства пливе в крові й лежить в кости державно-творчих поколінь від ряду століть. Коріння цієї Ідеї сягають світлих часів Володимира Великого. Це ж він перший усунув автономних князів і настановив на їх місце своїх синів. Тим злучив він усі українські землі в одну державну цілість і впровадив на Україні династичний принцип.

Ідея Верховного Маєстату Нації в особі діничного законного гетьмана нуртує в душах широких українських мас. Вона тільки приспана й придалена рядом століть чужинецького поневолення та звихнена заразками «спасаючих» націю кличів, що ввели хаос у шуканні «кращих» шляхів і кандидатів. Почуття цієї Ідеї живе і діє при кожній спробі творення самостійного життя. Вона підсвідомо прокидається, але не завершившись, гине в морі хаосу й загальної руїни.

Прояви завершення Ідеї діничности позначилися за І. Самойловича й Розумовського. А 1757 року провідна українська верства сама домагається діничности для роду Розумовських, а ще перед тим, М. Скоропадський загально вважається кандидатом на гетьмана не тільки ізза його особистих заслуг, але й тому, що був близько споріднений з правлячим уже на Україні Гетьманським Родом Скоропадських. А вже дуже яскравим доказом живучости цієї Ідеї — це 1918-ий рік, коли сіль української землі, хліборобидержавники покликали на чоло своєї Батьківщини Гетьманського Нашадка — Павла Скоропадського, хоч висувалося і інших кандидатів.

Суть втілення цієї Ідеї дуже добре зрозумів Богдан Хмельницький. За час довголітньої боротьби він переконався, що трівкість Української Держави, здобутої його надлюдськими зусиллями й кровю найкращих синів України, зможе закріпити тільки переданням Булави-влади своєму синові Юрієві. Цим бажав старий Хмельницький нерозривно звязати свою славу й десятилітні осяги кривавого змагу з іменем сина, який відзеркалював би Силу й Авторитет свого «Богом даного» Батька.

Це диктував досвід його напруги, невпинної борні за кожний відтинок державного фронту, почуття відповідальности й кермування державою, а не «забовою в революцію».

Зреалізуванням своїх «шалених дум», Хмельницький бажав положити край боротьбі за гетьманську Булаву, передбачаючи її наслідки: служба цареві й королеві, осміщення та скомпромітування Маєстату Нації запродавством виборних гетьманів та смерть Української Держави. І тому Хмельницький вже 1651 року, як підготову до заведення дідичности в Гетьманстві, урочистим актом у Чигирині настановив 11-літнього сина Юрія Спадкоємцем титулу Самодержця Козацько-Української Держави.

Коли ж спрямоване вістря заключеного московсько-польського союзу проти України почало ускладнювати положення Української Держави, тоді старий Гетьман ще більше був стурбований долею України, бо й фізично почав підупадати. З весною 1657 року Хмельницький, підупадаючи щораз більше на силах, і передбачаючи збройну розправу між Москвою і Україною, постановив перевести в дійсність свої династичні пляни. Це мало дати Україні внутрішнє скріплення й відпорність ворогові.

В місяці Квітні 1657 року Гетьман Хмельницький скликав у тій цілі Раду Старшин Війська Запорозького до Чигирини, на якій урочисто офіційним актом висловив свою волю: *16-літнього сина Юрія проголошув Перемцем Гетьманської Булави та своїм Наслідником — Гетьманом Української Держави.*

День проголошення Монархії в формі дідичного Гетьманства був для того Володаря таким же днем щастя і віри в могутню майбутність України, як день його тріумфального візду до Золотоверхого. Візд Хмельницького до столиці — це був символ побіди над ворогом і створення держави, — введення династичного принципу мало стати символом непереможности й вічного існування Української Гетьманської Держави.

І вся Україна так зрозуміла.

На заміти Гетьмана Богдана, що Юрій «молодий розум має», народня дума вложила в уста мас відповідь:

«Будем ми старих людей біля його держати,
Будуть вони його научати,
Будуть його добре поважати.
Тебе, батька нашого, Гетьмана споминати.
Дай, Боже, за Гетьмана молодого жити, як за старого».

Саму вістку про іменування Юрія Гетьманом, Наслідником його прославленого Батька, весь народ прийняв словами найбільшої радості й одушевлення: *«Нехай тая Слава буде, що Хмельницький Гетьман»!*

Дійсно, втілення Верховного Маєстату Нації в сина Володаря - Гетьмана, поважаного цілим українським народом, було для кожного українця зрозумілим, дійсним і незмінним продовженням Величі й Слави Української Нації. В цьому народ бачив здійснення його туги за постійним Володарем, а не виборним «чорними радами» отаманчиком.

Другого акту, по Богданові Хмельницькому, як наказу історії і заповіту предківського доконав Гетьман Усієї України Павло Скоропадський.

16 Травня 1933 року, в день шістьдесятьліття своїх уродин, Гетьман Павло урочистою заявою надав Гетьманичеві ДАНИЛОВІ права до Гетьманської Булави й звязані з нею обовязки:

«Після Мене Провід нашого Діла й всі права й обовязки старшого в нашім Роді переходять на Сина Мойого ДАНИЛА.

Синові Мойому ДАНИЛОВІ заповідаю непохитно, до кінця життя, стояти на Чолі Гетьманського Державного Діла, а всім Гетьманцям — вірно допомагати Йому в цім».

З того часу на фоні українського політичного діяння з'явилася постать давно нечуваної індивідуальности в Особі Гетьманського Сина. І не диво, що на Нього не тільки велика українська еміграція звернула свої очі, але також і чужинний світ. Приняття Гетьманича Данила українцями всіх політичних таборів, церковними достойниками й духовенством Америки й Канади, свідчить, що Заповіт Гетьмана Павла знайшов таке зрозуміння серед українства, як тому майже триста років Заповіт Гетьмана Хмельницького.

Це zarazом свідчить, що питання Ідеї Гетьманства — це не задубілий труп, попри якого можна спокійно пройти. Вона пориває і захоплює, вона викликає ненависть до віковичного ворога української самостійности, й родить безмежну любов до своєї Батьківщини в кожного українця.

Упадок Гетьманства в 17 столітті й упадок його в 1918 році, це не смерть Гетьманської Ідеї. Причини упадку Гетьманства в 1918 році, це повторення помилок амбітної і руїнницької по своїй вдачі верхівки «народу» з 17 століття. Прояв і упадок Гетьманства в 1918 році — це тільки спроба сил, це тільки боротьба за втілення і остаточне його закріплення.

Боротьба за втілення Ідеї Гетьманства в повнім його розумінні — добігає свого побідного закінчення. Це вже позначається навіть в цьому, що противники Гетьманської Ідеї, коли відкинути накинутий їм «вождизм», являються недоношеними гетьманцями. Їхня недоношеність — це визнання Гетьманської Ідеї з принципом виборности, яка власне є головною причиною упадку Гетьманства й разом з ним Української Держави. Бо Ідея Гетьманська з запереченням дідичности, як головного чинника її живучости, — це тіло без душі, яке мусить вмерти й потягнути знову за собою упадок Української Держави. Але коли вірити в щирість сприймання Гетьманської Ідеї т. зв. націоналістичним табором і воно не робиться в намірі спекуляції для обдурення своїх же мас, що стають на гетьманську плятформу, — то це знак, що цей табор в перших кроках визнання дідичного Гетьманства.

Бо Гетьманська Ідея тільки з правом визнання за нею дідичности може діяти — творити! В противному разі: Виговські виступатимуть проти дідичного гетьмана Юрія; Пушкарі при помочі Москви проти Виговських; Брюховецькі проти Пушкарів; отамани в союзі «пролетарської країни» проти законного Гетьмана Павла; отаман знову ж проти «комісаря» в союзі з Польщею і так в безконечність, щоб кінчати смертю на чужих брукках...

Гетьманська Ідея з правом виборности виглядає так само комічно, як би прим., законного гетьмана вибрати президентом української народньої республіки! Ідея перестає тоді діяти, а гетьман перестає бути непорушним Маєстатом Нації.

Тому ми Гетьманці, йдучи слідами Гетьманів Хмельницького й Скоропадського, боремось тільки за здійснення Української Монархії в формі дідичного Гетьманства, як символу СИЛИ й АВТОРИТЕТУ Нації. Виборности, тобто владі знизу — протиставимо дідичність, ВЛАДУ ЗГОРИ! Без цих основних заложень Гетьманства, не може бути об'єднана Українська Нація, ані збудована Українська Держава!

Для нас Гетьманців наказом сучасности й світлої будуччини України — це боротьба за здійснення Ідейного й піднесення Верховного Маєстату Укра-

їнської Нації, що існував за Київських і Галицьких Князів та Гетьмана Богдана Хмельницького

Для нас найвищий Маєстат України — це Правний Законний Гетьман ПАВЛО й Його Наслідник — Гетьманич ДАНИЛО.

Боже, Гетьмана й Рід Його для України, бережи!

Прага, в липні, 1940.

Инж. Павло Зоу

Поворот чи маневр?

Українська Нація та Українська Державність росли й розвивались під знаком християнства та авторитативної влади, що набрала характеру монархії у різних її формах — князівства, королівства та зрештою гетьманства. Занепад цих чинників лучився з занепадом української нації та української держави, а перебування під чужим державним пануванням мало за наслідок якраз втрату національно-державного почуття та притуплення віри й пошани до духовних і світських авторитетів. Тому то в часи революції 1917 року не знайшлося в українського народу стільки сил, щоб було можливо знову відбудувати та закріпити власну державу. І тому тодішній український провід не зрозумів ваги доконаного Гетьманом Павлом державного перевороту й тому таке вороже ставлення до гетьманського періоду 1918 р. та цілого Гетьманського Руху вже в новій фазі української визвольної боротьби.

Тільки маленький гурток людей навколо Гетьмана Павла, зібраний славетним ідеологом нового гетьмансько-державницького руху В. Липинським, схоронив у своїй програмі ці старі засади нашого державного життя та разом з іншими чеснотами високо ніс їх на своїх прапорах. І несе далі в певній вірі, що відроджене українство сучасної доби нарешті переконається і піде його слідами до відновлення призабутої слави та історичної безсмертності нашого страждального народу.

Певність переконання і віри допомогла Гетьманському Рухові перебороти всі дотеперішні труднощі й положити основи до дальшого розвитку

Багато дечого змінилось від того часу, як новий гетьманський рух скромно заявляв про своє існування, багато його старих противників переконалось у його справності й, приєднавшись до нього, чесно працює для здійснення його ідеалу, багато різних укр. політичних напрямів вже навіть поховано, але Гетьманський Рух розростається і як гранітна скала високо стоїть понад розбуханням морем сучасної дійсності.

На зміну старих — приходять нові противники, що замість Бога й віри плакають нігілізм та релігійну байдужість, замість законного гетьмана — виставляють невідомого «вождя», замість патріотизму, відданості й любови — засаду пихи й ненависти, замість культу традиції — власні вигадки та амбітність, замість пошани авторитету й права — некритичний послух диктаторові.

Та чи довго можуть вони втриматись з такими засадами, коли вже тепер їхній загал примушує їх повернутись до Бога, до наших державницьких традицій, до того, що вже давно голосить Гетьманський Рух.

Щораз гучніше чуються в рядах УНО кличі, що ставлять його провід часами в прикре розходження з їхньою офіційною доктриною ОУН.

Тому не дивуємось, коли провід УНО для заспокоєння свого загалу починає сам час від часу згадувати про державницькі засади, й коли в органі УНО «Укр. Вістник» читаємо такі статті, як «Дві постатті нашої слави», що глорифікує Великого Князя Володимира та Великого Гетьмана Богдана, або «До джерел нашої сили», що визначає значіння церкви та християнської віри й доходить до гасла «Бог і Україна».

Не можемо однак зрозуміти, для чого рівночасно висовуються такі кличі, як «виборний гетьман» і подібні, коли саме ця виборність гетьманів виявилась, як найбільша слабина нашої минувшини. Мимоволі насовується питання, чи не робиться це тільки для того, щоб пізніше в розрахунку на некритичність мас заявити, що це ж, мовляв, ми — націоналісти почали перші плекати такі то й такі державницькі засади, а що гетьманці тільки намагаються нам їх перехопити.

Рівночасно цими засадами треба заколотити так, щоб такі справді ніколи не здійснились.

Та, як би це було дійсно так, то насамперед треба зазначити, що гетьманці легко докажуть, по чийй стороні є правда, а тому знаходимо місце й для припущення, що це може бути справжнє зрушення з місця і свідоме та шире опущення старих оунівських засад та бажання знайти кращу дорогу до здійснення визвольної мрії Українського Народу.

Та коли ж уже рушати з місця, то навіщо самотужки блукати і завдавати собі зайвого труду, коли можна використати багатий досвід Гетьманського Руху й визнати його ідеологію так прекрасно зформульовану й так переконуючо доказану В. Липинським. Лише така форма державної влади в Україні, яка відповідає духові та історичним традиціям розвитку українського народу, забезпечить йому чесну й славу майбутність.

Такою формою є тільки модерна Трудова Монархія, бо це не є випозичена, а наша рідна природня українська Ідея, основу якої творили якраз і Володимир Великий, і Гетьман Богдан Хмельницький, і наша традиційна християнська церква й ціла українська нація.

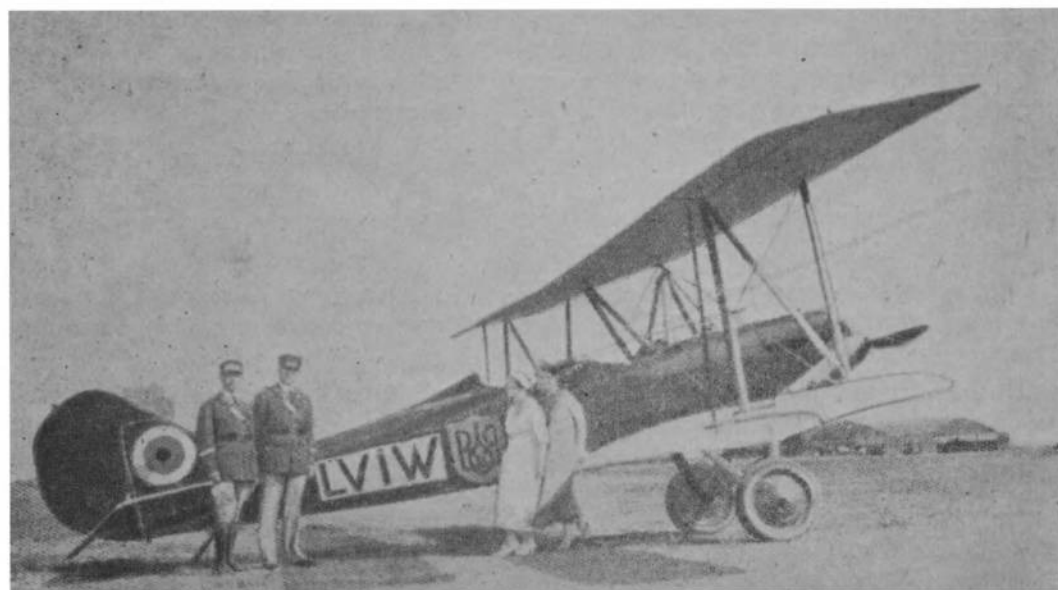
Милостею Божою нам Гетьман Павло відновив у 1918 році цю Ідею і з Божою поміччю зараз стоїть на чолі одинокого законного українського державницького руху.

Велике діло української державности може здійснитись тільки тоді, коли всі українці-патріоти перестануть ділати самотужки й коли обєднаються усі біля Одного Законного нашого Гетьмана Павла та Його Роду й спільними силами працюватимуть для спільної мети. Час не терпить, тому всі чим скоріш до однієї лави — під один Провід під гаслом: «Бог — Гетьман — Україна»!

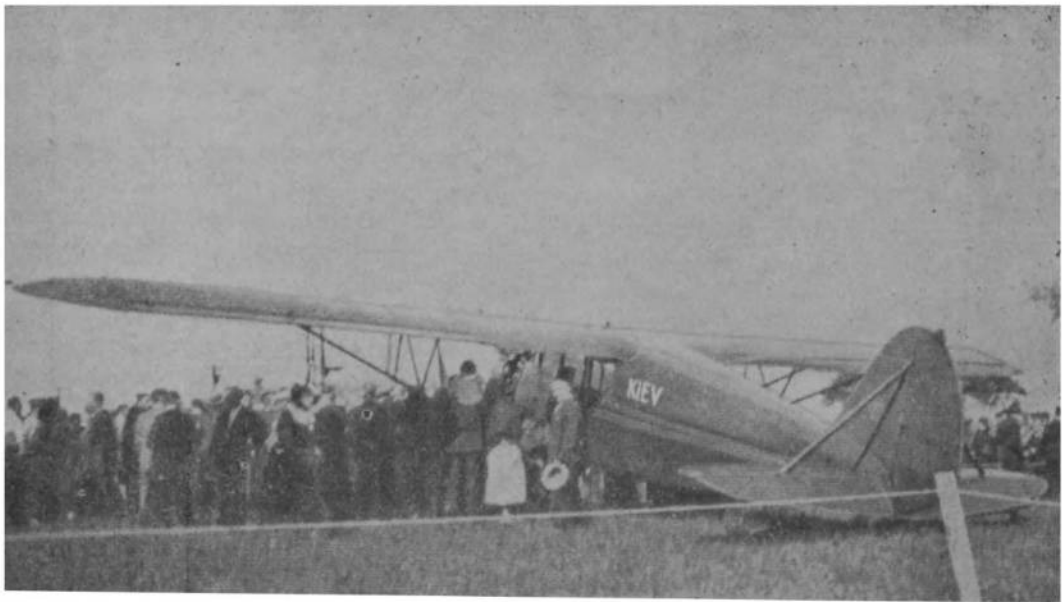
Ін гок сігно вінцес!

Перший літак Союзу Гетьманців Державників «УКРАЇНА»
На літаку молодий український летун, пок. Л. Чайківський.

Другий літак Союзу Гетьманців Державників «ЛЬВІВ»
Біля літака (зліва направо): сот. Марчак, осаул Евген Драгінда, сотничка Червоного
Хреста СГД п-на Ірина Тарнавська й п-ні Драгінда.

Третій літак Союзу Гетьманців Державників «КИІВ»

Вельможний Пан Гетьманич ДАНИЛО перший злітає на літаку «КИІВ» після його посвячення — 12. IX. 1937 року.

Над могилою Великого Гетьмана

В переломовій, рішачій хвилі, коли важилась доля Української Держави — її дальшого існування чи зануку на довгі століття, Україна втратила Гетьмана, свого Вождя й політика, якому не було рівного в тодішній Європі.

Дня 6 серпня 1657 року помер у Чигирині Великий Гетьман Богдан Хмельницький. Довго ховала Україна свого Творця Української Держави. Похорони відтягали мало не цілий місяць, ніби боючись розстатись на віки зі своїм Вождем. Мощі Гетьмана зложили в Чигиринській церкві. 2-го вересня 1657 року в супроводі війська й великих мас народу під проводом архієп. Л. Барановича перенесли мощі в рідний Суботів, як того бажав собі Гетьман, і там по козацькому звичаю його поховано, стріляючи з рушниць та гармат.

Настрої і біль цілого тодішнього українського громадянства відзеркалює нижче подана промова Самійла Зорки, особистого гетьманського секретаря, одного з тих, що наміри й «думи шалені» Гетьмана знав найкраще.

«Панове Полковники й вся Старшино зі всім Військом Запорозьським, і вся Державо Українська! Прийшлося нам тепер по веселих минулих часах, сумних слухати тренія і рясними сльозами обливатись, коли Гетьмана нашого, Богдана Хмельницького, **ВОІСТИНУ ОД БОГА НАМ ДАНОГО ВОЖДА**, через смерть неблагану скошеного, ось на катафалку смертнім оглядаємо й останні послуги йому віддаємо. Помер, не смертельну по собі оставивши славу, цей добрий Вожд наш, за котрого головою не

тільки ми, підручні його, але й вся Українська Держава — при щасливих успіхах довгі літа жити безпечно — обіцювати собі могла. Помер той, котрому спільно з Ваш-мостями Милостивим Панством, при правді своїй за вольности й стародавні права свої стоячим, всемогуча рука Божа на ворогів наших — Савроматів польських, скрізь свою допомогу давала. Помер той, од котрого гармат і мушкетів не тільки пресвігла Ванда-лів Сарматія, але й бурхливого Евксинопонту замки й фортеці, а в р. 1621 і самі на-віть Царгородські, порохом мушкетним окурені, дріжали й тряслися мури. Помер накі-нець ТОЙ, котрого ділом оживлені, могли вже ніколи не вмерти старинні права й воль-ности українські й всього Війська Запоріжського. Не стає мені часу на вичислення че-снот і діл ваших лицарських, котрі ви, при ВІД БОГА СОБІ ДАНИМ ВОЖДИ Й ГЕТЬМАНІ Хмельницьким, за повреджені й потоптані поляками, старинні права сто-ячи, в багатьох місцях з великою відвагою хвалебне доказали. Хай людською мовою про ці діла ваші лицарські розкажуть поля і долини, вертепи й гори: розкажуть, якимъ ви мужнім, геройської відваги повним, за вольности свої стояли й воювали серцем. І що при всемогучій допомозі Божій, на Жовтих Водах, під Корсунем, під Пилявою, під Зба-ражем, під Зборовом, під Берестечком, під Білою Церквою, під Львовом і Замостям, під Нестерваром і Баром, під Камянцем Подільським і Жванцем, під Батогом і Охма-товим і на інших багатьох місцях, яких не вичисляю, ви доказували й доказали. — До Тебе зі скромною моєю мовою звертаюсь, милий наш Воже! Древній Руський Одона-цере, славний Скандербегу, Гетьмане Славного всього Війська Запорожського й всієї козацької України, Хмельницький Богдане! До Тебе говорю, тепер між чотирьма дош-ками окутаного й мовчазного, а якого мови перед тим і ординансу сто тисяч нас слухало й на кожний знак Твій готовими ставало. Чому так скоро став Ти мовчазним Гарпо-кратом Беручи приклад з німого Аттиса, промов до нас, братів своїх, і НАУЧИ НАС, ЯК МАЄМО ми без ТЕБЕ жити й поступати з сусідніми друзями й ворогами нашими. Бо ж той німий Аттис, короля, свого батька, од смерті з рук його власного жовніра словом своїм перестеріг. А Ти, доброї бувши мови, скажи й дай нам пересторогу, аби ми не були звоєвані й побиті ворогами нашими».

На нещастя України життя його було закортке. Встиг Хмельницький за короткий час збудувати державу й дати закон та напрямні, по яких по-винні були володіти його наслідники: 1. зберегти сталий, непорушний, ді-личний монархічний принцип Верховної Влади на Україні; 2. замість повале-ного ним пельського шляхетського устрою, розбудовувати започатковану ним провідну верству Війська Запріжського, яка мала стати фундаментом Україн-ської Держави; та 3. зберегти Українську Державу перед вмішуванням су-сідів у її внутрішнє життя. Але передчасна смерть не дала йому закріпити й уґрунтувати своїх плянів.

По смерті Хмельницького чад республіканізму польської шляхти так задурманив голову старшині з Виговським, що відняли від Гетьманського Наслідника Юрія Булаву й вибрали за гетьмана Виговського. Цим нероз-важним кроком — відібранням Юрієві влади, одержаної від його «Богом даного» Батька — започатковано Велику Руїну...

Почавсь бій за булаву й шукання помочі в сусідів і говорячи за Шев-ченком:

Так ось-як кров свою лили
Батьки за Москву й Варшаву
І нам, синам, передали
Свої кайдани, свою славу!

„Гетьмане, ми Тобі вірні“!

(Телеграма з Туреччини)

«Ваша Світлосте, Ясновельможний Пане Гетьмане! Ми віримо безмежно. А віра горами двигає. В цій вірі наші очі звертаємо не тільки на тих, що перебудовують Європу, а в першу чергу на Тебе, наш Гетьмане, що був і будеш єдиним повновладним Сувереном нашим і Всієї України».

(Привітання з Болгарії від Г. Васька й інших).

12-ий Липня — День Янгола Гетьмана Павла пройшов цього року під сличем повищого заголовку й під знаком любови, пошани й відданости своєму Гетьманові-Вождеві та вірности й служби інтересам Української Визвольної Боротьби — в першу чергу, як говориться в привітаннях.

З надісланих численних телеграм- і листів- привітань з Велико-Німеччини та з держав по цей бік фронту, — пробивається віра українського народу в неминучу псбиду під Проводом Гетьмана навіть в час, як загально говорить, остаточного винищування самостійницьких стремлень Української Нації. Зі змісту привітань палає одне: *нетерпиме вичікування зложити в наказу Гетьмана життя на Вітарі поневоленої Батьківщини.*

Зміст цього річних привітань Високодостойному Імянинникові, це вже не «емігрантські зітханні і не надії на кращі часи», як бувало в минулі роки а нестримний порив до чинів і голошення Гетьманові готсьности стати на кожночасний Його заклик. Вояцтво українське, що 20 років в ляцькій катівні леліяло в глибині душі Гетьманську Ідею і думками своїми линуло до Того на якого в тузі вичікують скривавлені Рідні Землі, — зголосило свою готовність: *«Ждемо наказів!»*

Це доказ, що Старшина війська українського не піде слідами Петлюри й Коновальця, які зрадивши Гетьмана, пішли з большевиками.

12-ий Липня — Гетьманський День — обєднав духов, тисячі-тисячів українських серць і всі звернулися туди — до Нього, якого Провидіння нам зберегло на найтяжчі для України часи. В єднанні цьому проявилася стихія 45-мільйонової Української Нації, що мовчазно жде свого часу, й бачиться в ньому, як зза обрію виростають сталеві кольони бійців, вірних Гетьманові до загину й готових до бою «з Богом у серці за Вільну од нікого Незалежну»...

«...Просимо прийняти наші запевнення відданости Вам і Справі Українській, для якої Ваша Світлість працює». — Генерали: Єрошевич, Шепель Пузіцький, Яшніченко, Вовк.

«...Від імени свого та щиро відданих Вашій Світлості старшин б. укр частин з днем Янгола»... — Безмежно відданий Вашій Світлості В. Савченко-Більський, Фльоти Генерал.

«45 старшин, 50 підстаршин і громадяни «Укр. Громади» в Каліші бажають доброго здоровля та праці на многі, многі літа»... — 7 підп. Управи.

«...в певности, що незабаром повернемося під Вашим високим Проводом на Рідні Землі, до Золотоверхого Київа»... — 64 підписи з Праги.

Рачте прийняти, Ваша Світлосте, від Гетьманської старшини Кракова»... — Підп. В. Євтимович.

«Старшини й козаки «Укр. Громади» в Позен в кількості понад двісті людей вітають Гетьмана Всієї України Павла». — Погасій і Прончів.

«Іменем старшини та вояків Холмщини ...здоровля та щастя». — Трейко (Холм).

«Хай живе Гетьман Павло Скоропадський на довгі літа для добра Рідної України». — Сот. Ігор Должкевич (Соснсвець).

«Живіть на славу Державної України». — Крилач (Краків).

«Державного Батька України щиро вітаємо й молимо Бога»... — Денисенко, Манич (Краків).

«Здоровимо від Гетьманської Молоді». — Яворський і Шмігельський (Краків).

«Дорогий Гетьмане!

Що ранку й вечора, я ручки складаю,
Бозю нашу молю я благаю.

Бозю, наша люба, Ти!

До нас всміхнися сонцем любови з висоти,

Даруй літа довгі й щасливі

Гетьманові нашому і Родині милій.

Хай живе на славу і щастя Україні

Серед українських діток,

На престіл Твій святий у Києві дорогому,

Дозволь нам зложити з рідних цвітів Молитви — Вінок».

Ліда Калюжна, уч. 2-ої кл. нар. шк.

«В імені Гетьманців у Югославії маю щастя привітати»... — Грищинський.

«Іменем Гетьманців у Словаччині поздоровляю»... — Сотник Назюта.

«Гетьмане, ми Тобі вірні до загину» — Др. Забіло (Туреччина).

Недалекий той час, коли «соборна» запалахкотить вогнем боротьби вже за свою НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, то ж будьмо готові до великих Чинів, на які знову, як тому 22 роки, покличе нас ГЕТЬМАН!

† С. Черкасенко

In hoc signo vinces!

Прокидаються степи...

Чую дальній гуркіт грому...

Позір, лицарю, не спи!

Дай оброку вороному:

Шлях вже стелеться додому —

Прокидаються степи...

Як заграють сурмоньки над Дніпром

Кличні сурмоньки до бою, —

Вдарить в землю копитом

Кінь, незвиклий до постою,

Затріпоче серце грою, —

Як заграють за Дніпром.

Наші ревні молитви —

Щоб привів Бог стати в лави

Всім під керму Булави

Для звитяги і для слави...

Не злякає шлях кривавий —

Бог поцує молитви!

Геть же зваду — в ній загин!

Бє дванадцята година.

Нас врятує клич один:

Бог, Гетьман і Україна!

Ми усі — одна дружина, —

Геть же зваду: в ній загин!

3 організаційного життя

Молебні в день Янгола Гетьмана Павла Холм. — «Сьогодні відслужено Благодарственный Молебен за Його Світлість ЯВПГетьмана Павла, Володаря Української Землі. На горі в Соборі Короля Данила п. Отець почав Богослужбу словами: «Будемо молитися за Ясновельможного Пана Гетьмана Всієї України та Його Родину». На Молебні були присутні, крім членів «Укр. Громади» та СГД, громадяни міста Холма та доколичних сіл.

Хор відспівав чудово «Многі літа, многі літа, многі літа»...

Варшава. — «Молебен за здоровля Його Світлості ЯВПГетьмана відбувся в комітетській церкві. На призначену годину почали сходитися люди. Церква виповнилася вщерть. Коли п. Отець виголосив початок Молебена, — з церкви вийшов демонстративно знаний добродій Поготовко. Цей «лицарський» вчинок надав тільки ще більше врочистості, а між громадянством чулося шепіт: «Тьма тікає від СВІТЛА». В той же день Гетьманці вітали в своїй домівці численних гостей шклянкою чаю. З грудей широко відданих Гетьманові українців рвалося грімке «Многі літа»...

Краків. — Благодарственный Молебен відправлено в Греко-католицькій та Православній церквах.

Берлін. — Молебен відправив о. Федір Білецький, виголосивши глибокого змісту промову, звернену до Ясновельможного Пана Гетьмана. — В домівці МО СГД при Нолендорфплац відбулося врочисте прийняття ЯВПГетьмана з Вельможною Гетьманською Родиною та гостей. На прийнятті виголошено ряд промов на честь Високостойного Гостя.

3 життя Української Громади в Німеччині

Німецькі влади затвердили новий статут Української Громади. Новий статут базується на фірер-принципі. В зв'язку з цим, Українська Громада скличе на кінець місяця вересня Делегатський З'їзд для формального переведу життя Громади на нові організаційні основи.

Останніми часами яскраво позначився зріст Української Громади в Вартегау. Ще кілька місяців тому були там тільки організації УНО. Однак як тільки до тих осередків дійшла наша преса, одразу повстали філії Громади, котрі невпинно ростуть.

В Познані та Каліші філії Громади начисляють по кілька сот членів. Видно, що серед українського громадянства починає

діяти Ідея та політичний розум, замість порожніх кличів.

З молодих філій Укр. Громади треба відмітити філію в Бромбергу, якої діяльність простягається і на околиці Бромбергу.

Новоосновані філії в Данцігу та Готенгафені йдуть шляхом наших філій у Вартегау й віримо, що в ближчому часі стануть першими, якщо не самотніми в тих містах.

Найновіші філії Громади, як у Сосновці, Цель ам Зее, Уфтрунген, Ляуфен, Павзіц та Сільврет начисляють від 10—80 членів, які зі самопосвятою працюють для поширення своїх організацій.

Факт, що Центральна Управа Громади на своїх тижневих засіданнях приймає сотні нових членів, свідчить тільки про політичне оздоровлення українського громадського життя. Бо чим же це пояснити? — На гроші для агітаторів ми бідні, як зараз і ціла Україна, й порожніх фраз не кидаємо, бо нам державникам того робити не вільно. Значить: нація на шляху честі й пуття. В добрий час!

Значок «Української Громади в Німеччині»

В скорому часі Українська Громада розішле свій значок. На синьому полі замість Тризуба з ножом, видніє золотий знак Володимира Великого: Тризуб з Хрестом, як знак Віри в Побіду й Любови до Батьківщини. Такий Тризуб був прийнятий в Українській Гетьманській Державі 1918 р. та в Карпато-Українській Державі 1939 р. Під Тризубом перехрещена Булава з козацькою шаблкою, а в серці знака пшеничний сніп. Бо головною силою Української Держави є селянство (сніп), оперте на силу Меча й Традиції (Булава).

Українці, носіть тільки цю національну відзнаку! То лиш безбожник Винниченко з Петлюрою зняли з нашого Державного Знаку Хрест.

3 життя Української Громади в Варшаві

«Гетьманець» ч. 4 подає: Внутрішнє життя Укр. Громади в Варшаві пульсує здоровим живчиком. Громада об'єднує біля сто молодших і старших громадян. Відбуваються щотижня сходи з рефератами й дискусіями в присутності 50 членів. Улаштовано крім панакхиди по бл. п. Петрові Болбочанові й Вячеславові Липинському. Молебен в наміренні Його Світлості ЯВП Гетьмана Павла й Академію при співучасті членів та гостей.

Головою Укр. Громади в Варшаві є полк Микола Янів.

Укр. Православне Братство в Берліні

В Берліні заснувалося Українське Православне Братство. До Ради Братства ввійшли: Іван Вовненко, староста, пані Дарія Вовненкова, М. Шаповал, М. Первак, Борис Гомзин. Рада постановила розпочати свою діяльність виданням книжки проф. Д. Дорошенка, «Православна Церква в минулому й сучасному українського народу».

Перше українське православне Богослуження в Берліні

Давно вже відчувалася потреба заснування Української Православної Парохії в Берліні. Кожному приходило на думку, як же ж це так, москвини мають аж чотири приходи, а православні українці ані одного — єдиного. Коли почали тут обороняти Холмщину та Лемківщину супроти церковного помосковлення, то в урядах можна було чути: «Та ви ж безбожники. Православних українців нема. Ось руські, так вони мають і тут свої церкви»... Нарешті заходи в цілі заснування Православної парохії закінчилися успіхом і перше укр. православне Богослуження відбулося в неділю, 4. 8. 1940 р. в Православному Соборі в Берліні, котрий є власністю Держави.

Відбулося воно урочисто та при великій участі громадянства. Але й в цій справі не обійшлося без жалюгідних випадків. Знані руйнники й тут, на полі релігійному, почали свою розкладову роботу: УНО заборонило своїм членам бути на Богослуженні. — Це гірше ця справа стояла в Еберсвальді, біля Берліну. Там члени УНО просто заявляли: українці тільки католики, а католикам забороняється вступ до православної церкви...

Все ж таки урочистість була повна: прекрасно співав мужеський хор, а о. Федір Білецький в асисті о. Якова Кравчука зумів вложити всю душу в перше Богослуження.

На Богослуженні був присутній ЯВП Гетьман Павло з донькою Єлисаветою та членами Гетьманської Управи.

Богослуження відбуваються щонеділі в год. 8.15 ранку в тому ж таки Соборі на Гогенцоллерндамм 66. Іхати треба: С-баном до двірця Гогенцоллерндамм, або У-баном до Фербелінерпляц.

Укр. Православна Рада в Берліні
Берлін, В 30, Ноллендорфплад ч. 6-П.
Телефон: 27-27-85.

Безнадійні відносини

Під таким заголовком появилася нотатка в 3-ому числі «Гетьманця» про сумні відносини внутрі Допомогового Комітету в Варшаві. Як говориться в цій нотатці, німецькі власти дають 30.000 зл. місячно на руки проводу комітету, як поміч для голодуючих українців.

Для розпределення тих грошей приблизно на тисячу українців, комітет вдержує 54 — словами: пятьдесят чотири! — постійних урядовців з платнями: один 475 зл., один 375 зл., шість урядовців по 300 зл., одинадцять по 250 зл., п'ять по 200 зл., п'ять по 150 зл., п'ять по 100 зл., два по 75 зл., два по 60 зл., шість по 50 зл., три по 30 зл. Крім 54-ох постійних урядовців, працюють допомогові сили на днівку по 4—8 зл. Коментарі зайві!...

В 4-ому числі «Гетьманця» в статті «За оздоровлення громадської моралі» між іншим пишеться: «Задушлива атмосфера яка панувала в варшавському комітеті, не тільки не провітрюється, але навпаки, до нетерпимости згущується. Представники

нім. влади з огидженням говорять про оргію доносів одних українців на інших. Інший представник німців з досадою говорить про це, що він багатьох українців повинен би попросту за зловживання віддати в руки кримінальної поліції. Крадежі й зловживання в комітеті є тільки офіційною таємницею»...

Повища стаття кінчається: Щоб оздоровити відносини серед української колонії в Варшаві, п. Поготовко повинен уступити з проводу варшавського комітету.

Справді, коли п. Поготовко, як голова комітету держить 54-ох урядовців для обслуги одної тисячі осіб (подумайте що за апарат!) і за його головування діються в комітеті зловживання кримінального характеру, які тільки оплюгавляють добре українське ім'я перед чужинцями, то цей добродій повинен би вже давно полетіти... Цього вимагає честь не тільки українців м. Варшави, але честь української еміграції в Велико-Німеччині.

КОЖНИЙ, хто гидиться бути колоністом на Рідній Землі, — хто чує в собі кров Прадідів своїх і не забув Заповітів Батьків, — ставай в ряди Гетьманського Руху!

Нова ідеологія

«Загалом відомо, що правд стільки, скільки людей». Улас Самчук — «Відповіді на провокації п. Бірчака». «Наступ», ч. 25.

Я малював село зелене,
В гаї одягнуту Волинь,
І нісся гомін у долини
Про мене.

Що я — маляр селянських хиж,
Далекі загуділи дзвони.
І звав оунівський Париж
Мене в салони.

Ідеології новій,
Національно-бойовій,
Я надавав під залу розруху
Пером своїм «святого духу».

Колісь між нас
Кобзар Тарас,
Селом, як я. В Україні даний,
Казав, співав, що «правда встане»,
Єдина правда й не на час,
Що треба всім по їй тужити
І спільно їй одній служити.
Ці мрії тільки зайвий мут.
За наших днів це марна туга.
Правд цілий ліс. Ну, ось і тут:
У нас одна, в гетьманців друга.
Йде в нас тепер на брата брат.
Конає вже той Бог єдиний!
Його вже викинуто з хат
Не реакційної України!

*

ПОСЛІСЛОВІЄ

Як літописець, силкуюсь я давати хоч коротенький літопис діб наших. Хочу я в ньому, кажучи словами старого нашого Бояна, єднати «оба поли сего времени». І тому старим звичаєм до волинського літопису й інших додаю тобі, мій християнський чигачу, ще й послісловіє.

По перше. Написане мною вгорі не тор-

кається однієї тільки особи, а взагалі типу людини «сего времени». Слова п. Уласа Самчука в мотто наводжу, як характерні для сучасного молодого письменства. Це нагадує якусь нову «винниченківщину». Бачу також, що моральна «ейнштейнівщина» цього часу, що, мовляв, все відносно, й чогось єдиного й певного нема, починає зачіпати багатьох, навіть і молодих письменників. Не так давно, читав я в одному націоналістичному часописі, де автор, молодий діяч, що хотів, здається, грати не аби яку роль на Карпатській Україні, писав, що в боротьбі, мовляв, все дозволено. Це була чиста, нажаль, вже українська «смердяківщина». Шевченко, ймення котрого написано на наших прапорах, ставить в заслугу собі й своїй Музі, що вони «просто йшли». «Йти просто» можливо тільки тоді, коли в душі є тверді моральні заклади, ВІРА В ЄДИНУ Й ВІЧНУ ПРАВДУ ДЛЯ ВСІХ, коли в душі є ті «категоричні імперативи», про які давно вже писав великий німецький філософ Кант.

По друге. Останніми часами дуже поведася серед певного відламу нашої молоді мода на самореклямування. Це нагадує моду серед молодих російських письменників перед початком революції. «Ми молоді, ми сильні, ми сучасні, геть старе баоахло! «Я — геній Ігор Северянин!» Порівняйте Шевченка: «Не для людей і не для слави, не оєжані та кучеояві, оці вірші віршую я». В тій статті п. Самчука, з якої ми взяли мотто, ця риса, хоч і не в такій мірі, як в Ігоря Северянина, всетаки відчувається. Але в багатьох націоналістичних писаннях ми маємо цю рису прямо таки в северянинській дозі.

І перша й друга з помічених нами рис належать до діалектики нашої доби й є симптоматичні для неї.

КОМУНІКАТ

Подаємо до відома Гетьманців і всіх Українців, що студент Василь ШЕВЧУК виключений з рядів Союзу Гетьманців Державників. Кожному Гетьманцеві кладемо обов'язок зірвати Значок СГД, коли б вищеназваний зважився його носити.

Берлін, 11 липні 1940.

Управа МО СГД — Берлін.

ХТО не хоче бути рабом у ворога, хто хоче кермувати сам своєю Батьківщиною без помочі чужинської, — того місце під Прапором Українського Традиціоналізму!

Як це назвати?

Здавалось би, що вже кожний українець зокрема усвідомляє собі, яку велику шкоду приносить цілоти української справи внутрішня ворожнеча, а головню в теперішніх умовах побуту на еміграції. Здавалось би, що вже найвищий час і для «татарських людей» зірвати зі засвоєними методами боротьби, що так багато шкоди нанесли в краю. Одначе ці «татарські люди», не зважаючи навіть на недавні удари для української нації, — продовжують свою руйницьку роботу, не оглядаючись до чого вони доводять хоч би цю ще незагартовану в емігрантським змагу, молодь. До чого ці дикунські методи доведуть, не тяжко вже сьогодні передбачити. Дозволю собі навести кілька з маркантніших фактів, після яких кожний може дати належний осуд.

Я з походження лемко, свідок карпатсько-української трагедії. По розвалі Польщі, повернув я під рідну стріху, на Лемківщину. Почувався я зовсім безпечно на рідній землі й не припускав, що знайдеться хтось, взглядно, що стрінусь на рідному ґрунті з «татарськими людьми», які посміють мене безлично напастувати. Але як не дивно, я всетаки помилився. Бо знайшовся землячок, який сам змушений шукати притулку в моїй вушій батьківщині — Лемківщині, який поставив мені ультиматум: «До 24-ох годин опустити мої рідні сторони». Це почув я від людя зпід «вождівського» стягу — Ярослава Горбового.

Причиною такого «наказу» послужило йому це, що я, українець-державник поширюю Гетьманську Ідею, замість займатися пустим вигукуванням «нація понад усе».

Свідком цього «наказу» був голова Національної Ради, місцевий адвокат у Сяноці, Степан Ванчицький, що обурився поведінкою Горбового, обіцяв поладнати цю справу в суді Нац. Ради. З незнаних мені досі причин п. Ванчицький цього не зробив і тому я подаю цю справу до загального відома, щоб громадянство Лемківщини само видало свій суд.

Другий факт. Місцевий учитель з могого рідного села, п. Андрушко дістав наказ від п. Стахова «застрілити» мене, бо я звеличую традицію Гетьманства. Ясна річ, що п. Андрушко знаючи мене, не дався намовити на цей огидний крок і попередив мене.

На спільному Свяченому, на яке запросило мене місцеве громадянство, мав я виголосити промову. Знову один, на подобу вищеназваних, переказує мені, що якийсь «провід» не бажає цього...

А хай уже соромом сучасного дня буде поведінка «вождів» на гучному балі в Кракові 18. травня. Добре підпивші «вожді», в доказ своєї відданости Україні, почали диким ревом вигукувати: «нація понад усе», «будуймо українську імперію». Це діється в момент, коли український народ переносить муки на рідних землях. Жах брав кожного українця, а чужинці зі здивуванням приглядалися цій нікчемності.

Всякі коментарі зайві. Але запитую тих Горбових і Стахових: в імені якого «проводу», якої мафії видаються того рода накази?!

20. травня, 1940.

Микола Голюка.